

Пагута Т. І., к.пед.н., доцент, директор Інституту педагогічної освіти (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне), tamara.paguta@ukr.net

РОЛЬ КАЗКИ В ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

***Анотація.** У статті розкрито роль казки в логіко-математичному розвитку дошкільників. Обґрунтовано актуальність проблеми логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Визначено сутність понять «логіко-математичний розвиток», та «логіко-математична компетентність». Висвітлено досвід В. Сухомлинського у формуванні елементарних математичних уявлень дошкільників за допомогою казки. З'ясовано значення математики у розумовому розвитку дітей дошкільного віку. Подано фрагменти занять з логіко-математичного розвитку за казками В. Сухомлинського для різних вікових груп. Констатовано, що формування у дітей елементарних математичних уявлень засобами казки є досить ефективним для дітей середнього та старшого дошкільного віку. Обґрунтовано, що казки допомагають виховувати інтерес до логіко-математичних вправ та завдань, викликають радість від пізнання нового.*

***Ключові слова:** казка, логіко-математичний розвиток, математична компетентність, діти дошкільного віку.*

UDC 378.4

Paguta Tamara Ivanovna, Ph.D in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Director of the Institute of Pedagogic Education (Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities», Rivne), tamara.paguta@ukr.net

ROLE OF A FAIRYTALE IN THE LOGICAL AND MATHEMATICAL DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN

Abstract.

***Introduction.** The development of logical thinking was the main problem during the research of the formation of personalities intellectual sphere of preschooler. Modern pedagogical requirements for the mental activity of the child consist of the development of her ability to choose and carry out activities, using active searching (experimental) actions, correlation of an action and the result, strive for the ultimate goal based on prediction (if so, then, evaluate the*

result objectively, comparing it with its own installation (purpose). It is necessary to analyze, compare, generalize, classify, establish serial dependencies, and so on for the successful implementation of the activity. One of the conditions for the logical-mathematical development of preschoolers is the organization of children's activities, during which they would be able to get acquainted with the connections and relations that will become the object of children's considerations. During such work preschoolers gradually learn how to think independently, how to reconcile their judgments to each other and to reality, noting the contradictions in judgments and avoiding them. Preschoolers assimilate difficult mathematical definitions better and use logical operations in gaming activities and during their familiarizing with the fairytale.

The relevance of this problem has been shown in the analysis of many scientific researches. In particular, there is a need to study the influence of various means on the logical and mathematical development of preschoolers nowadays.

Purpose. The main purpose of this article is to explore the impact of a fairytale on the logical and mathematical development of preschool children.

Methods. In the process of writing this article, there were used these theoretical methods of research: the analysis of psychological, pedagogical and methodological literature on the problem of research; the analysis of the experience of preschool educators regarding the using of fairytales as a means of logical-mathematical development of preschoolers; synthesis of the basic concepts of research; generalization of pedagogical experience of preschool teachers regarding the using of fairytales in classes on logical-mathematical development of preschoolers; formulation of conclusions on the problem.

Results. This article shows the role of a fairytale in the logical and mathematical development of preschool children. The urgency of the problem of the logical and mathematical development of preschool children has been substantiated. The essence of concepts «logical-mathematical development» and «logical-mathematical competence» have been determined. The experience of V. Sukhomlinsky in the formation of elementary mathematical representations of preschoolers has been covered. The significance of mathematics in the development of preschool kids has been determined. The fragments of the logical and mathematical development studies based on the tales of V. Sukhomlynskyy for different age groups have been tested in the PEI № 28 (nursery school) of Rivne. It was stated that the formation of children's elementary mathematical conceptions by means of fairytale is quite effective for children of middle and senior preschool age. Fairytales help to raise interest in logical-mathematical exercises and tasks, cause joy of getting to know something new.

Originality. A collection of works by V. Sukhomlynsky for logical-mathematical development of preschoolers has been formed. The pedagogical

conditions of using a fairytale as a means of logical and mathematical development of preschool children have been substantiated. Criteria and levels of formation of logical-mathematical competence of preschool kids have been determined.

Conclusion. *The results of this research gave grounds for the conclusion that using a fairytale for the purpose of logical and mathematical development of preschoolers is effective. Fairytales encourage preschoolers to perform analytical and synthetic activities. The formality of the skills of analysis and synthesis, the ability to compare and generalize subjects by its features, the ability to classify the material, the knowledge of the simplest geometrical figures are the indicators of this activity. Fairytales facilitate to the formation of a visual analysis skills the indicator of which is the ability to find differences and similarities visually. The usage of fairytales is directed to form the knowledge of geometrical figures by selecting it out of composition, formed by overlaying different shapes. Fairytales form an elementary mathematical representations and a skill to orientate in space and time.*

Key words: *fairytale, logical and mathematical development, logical and mathematical competence, preschool children.*

У статті 4 Закону України «Про дошкільну освіту» зазначено: «Дошкільна освіта – це цілісний процес, спрямований на забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб; формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду» [1]. На сучасному етапі модернізації дошкільної освіти особлива увага приділяється забезпеченню якості освіти в дошкільному віці, що викликає необхідність пошуку способів і засобів розвитку математичних і логічних прийомів розумових дій, враховуючи потреби та інтереси дошкільнят. Сучасна дошкільна освіта спрямована не лише на те, щоб навчити дітей обчислювати, вимірювати, розрізняти геометричні фігури, орієнтуватися в часі, у просторі, а й на те, щоб навчити логічно мислити, розвивати творчі здібності, пізнавальні інтереси. Математичний розвиток дитини складається з двох взаємопов'язаних основних ліній: логічної (тобто підготовки мислення до способів міркування) і математичної (тобто формування математичних уявлень).

Формування елементарних математичних уявлень є одним з основних засобів інтелектуального розвитку дитини, формування її пізнавальних і творчих здібностей. Зміст математичної підготовки в закладі дошкільної освіти має свої особливості, що обумовлені специфікою математичних понять, вимогами сучасної школи до математичного розвитку дітей. Математичні здібності специфічні й розвиток їх багато в чому залежить від оволодіння дітьми початковими математичними уявленнями, які

допомагають глибше і точніше сприймати навколишній світ, гармонійно взаємодіяти з ним, що водночас позитивно впливає на формування інтелектуальної сфери.

Проблема логіко-математичного розвитку дітей на сучасному етапі дошкільного дитинства, набуває все більшого значення. Це пояснюється позитивним впливом цього процесу на розвиток психічних функцій дитини, вирішення загальних завдань усебічного гармонійного розвитку особистості в дитячому віці.

Дослідженнями останніх років вітчизняних і зарубіжних вчених (Н. Багласва, Г. Белошиста, Л. Зайцева, К. Кругій, Л. Плетенецька, Ф. Халецька, К. Щербакова та ін.) доведено можливість та механізми формування у дошкільників логіко-математичних уявлень і навичок, їх необхідність для подальшого вивчення математики в школі й повсякденній життєдіяльності.

Мета нашої статті полягає в тому, щоб дослідити проблему впливу казки на логіко-математичний розвиток дошкільників.

Аналіз досліджень багатьох вчених показує актуальність цієї проблеми. Зокрема, на сьогоднішній день існує потреба вивчення впливу різних засобів на логіко-математичний розвиток дошкільників. Однією з умов логіко-математичного розвитку дошкільників є організація діяльності дітей, під час якої вони мали б змогу ознайомитися з тими зв'язками і відношеннями, які стануть предметом дитячих міркувань. Під час такої роботи дошкільники поступово вчать мислити самостійно, узгоджувати свої судження одне з одним і з дійсністю, помічаючи суперечності в судженнях і уникаючи їх. Дошкільники краще засвоюють складні математичні поняття та застосовують логічні операції в ігровій діяльності та у процесі ознайомлення їх із казкою.

Доцільно розглянути взаємопов'язані поняття «логіко-математичний розвиток» та «логіко-математична компетентність». Зокрема, Н. Баглаєва, дає визначення поняттям «логіко-математичний розвиток» і «логіко-математична компетентність», які покладено в основу змістових ліній Базового компоненту дошкільної освіти та детально висвітлені у Коментарі до Базового компоненту дошкільної освіти в Україні [2, с. 12].

У своїх працях Г. Белошиста розглядає теоретичні й практичні аспекти однієї із самих актуальних проблем розвиваючого навчання дошкільників: питання організації розвитку логічного мислення на заняттях в закладах дошкільної освіти і під час роботи з дитиною дома; запропоновані методичні поради вирішення питання відповідно до віку дітей [3].

Л. Зайцевою науково обґрунтовано й експериментально перевірено модель та методику формування елементарної математичної компетентності старших дошкільників, визначено педагогічні умови формування елементарної математичної компетентності в диті старшого дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти (ЗДО) [4].

Здійснюючи логіко-математичний розвиток дошкільників, відбувається формування у них логіко-математичних компетентностей. Під логіко-математичними компетентностями В. Старченко розуміє «здатність дитини самостійно, в обсязі, що відповідає її вікові, здійснювати такі операції: класифікацію геометричних фігур, предметів та множин; серіацію, тобто впорядкування предметів за величиною, масою, об'ємом, розташуванням у просторі й часі; обчислення та вимірювання кількості, відстані, розміру, довжини, ширини, висоти, об'єму, маси, часу» [5, с. 14].

На думку К. Щербакової, основними елементами логіко-математичного розвитку є мета, методи, засоби й форми організації роботи, які тісно пов'язані між собою. Основною серед них є мета, оскільки вона веде до виконання соціального замовлення суспільства дитячим садком, готуючи дітей до вивчення основ наук (у тому числі і математики в школі) [6, с. 19].

Л. Плетенецька та К. Крутій вважають, що важливою частиною проблеми інтелектуального розвитку дітей і необхідною умовою її вирішення є прищеплення їм логічної грамотності. Під цим поняттям вони розуміють «вільне володіння дитиною деяким комплексом елементарних логічних понять і дій, які становлять азбуку логічного мислення і необхідний базис для її розвитку. Закінчивши дошкільний заклад, така дитина володіє певною мірою логічними поняттями і діями (аналізу – синтезу, порівняння, класифікації, узагальнення, серіації, абстрагування), набуває вміння у галузі мови. Останні цілеспрямовано формуються і розвиваються протягом декількох років перебування дитини в дошкільному закладі» [7, с. 67].

Сформоване логіко-математичне мислення допомагає сучасній дитині аналізувати різноманітні процеси, приймати рішення не лише згідно з чітко розробленими алгоритмами, але й коригувати власні дії у змінних умовах життя. Саме тому, увага майбутніх вихователів, стверджує Ф. Халецька, повинна бути націлена на переосмислення пріоритетних завдань логіко-математичного розвитку, вибір найоптимальніших і найефективніших форм роботи з дошкільниками [8].

Згідно вимог нині діючих навчальних програм «Українське дошкільля» та «Впевнений старт» передбачено логіко-математичний розвиток дошкільників. Логіко-математичний розвиток дошкільника – один з найважливіших аспектів його підготовки до школи, оскільки сприяє формуванню у майбутнього школяра вміння розв'язувати інтелектуальні та практичні завдання в різних видах діяльності, оперувати моделями розв'язку.

Під логіко-математичним розвитком розуміються якісні зміни у пізнавальній діяльності дитини, що відбуваються внаслідок розвитку математичних умінь та пов'язаних із ними логічних операцій. Завданнями логіко-математичного розвитку дитини є: розвиток пізнавальної активності й елементів навчальної діяльності: самостійності, самооцінки, самоконтролю тощо; розвиток доказового та логічного мислення дитини через взаємодію з предметно-

ігровим середовищем; розвиток конструктивного мислення; розширення спектра пізнавальних дій; виховання інтересу до логіко-математичної діяльності. Логіко-математичний розвиток передбачає здатність дошкільниками здійснювати математичні (операції з множинами, величинами, фігурами, орієнтація у просторі, лічба, операції з числами, обчислювання, вимірювання) та логічні (аналіз, синтез, порівняння, класифікація, доведення, серіація, причинно-наслідкові зв'язки, узагальнення, абстрагування) операції.

Логічний і математичний компоненти взаємопов'язані між собою, оскільки математичні знання засвоюються за допомогою логічних прийомів. Тільки правильно організована діяльність дітей і вихователя в процесі навчання забезпечує достатній рівень логіко – математичного розвитку дітей. Бо кожне логіко – математичне поняття і уміння формується поступово, поетапно на основі виконання математичних і логічних операцій, доступних конкретній групі дітей. Тому, в роботі з логіко – математичного розвитку дошкільників, необхідно враховувати послідовність засвоєння ними логічних операцій.

У нашій країні, окрім державних програм, розроблені також авторські програми, які спрямовані на логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку, серед яких – програма до навчально-розвивальної технології «Логіки світу» для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку (автор І. Стеценко). Мета навчально-розвивальної технології «Логіки світу» полягає в тому, щоб навчити дітей: самостійно й нестандартно міркувати; обґрунтовувати свою думку; не боятися завдань із багатьма варіантами розв'язання; обирати один із варіантів та обґрунтовувати свій вибір [9].

На заняттях із логіко-математичного розвитку вихователі часто використовують художню літературу, щоб розвивати мову дошкільників, збагатити їхній досвід різними способами доведення своєї думки, забезпечити всебічний та гармонійний розвиток..

Казка, використовується як засіб ознайомлення дошкільників із логіко-математичними поняттями. Казка – це шлях до знань, до нових відкриттів. Недарма В. Сухомлинський, порівнюючи її із грою, називав казку яскравим виявленням найсильніших інтелектуальних та емоційних якостей людини. У казках письменник говорить про складні і абстрактні поняття просто, доступно, зрозуміло. Математичні казки сприяють розвитку логічного мислення та уяви; знайомлять дітей у цікавій формі з складними математичними поняттями; розвивають математичну мову; формують інтерес до математики; виховують моральні якості.

На думку В. О. Сухомлинського, казка – активне естетичне мистецтво, яке охоплює усі сфери духовного життя дитини: розум, почуття, уяву, волю. Казковий жанр розвиває мислення кожної дитини, сприяє створенню інтелектуальної атмосфери в дитячому колективі. Вона оволодіває почуттями учнів, тому що через казку діти пізнають світ не тільки розумом, але й

серцем. Музика, уява, казка, мистецтво допомагають дитині розвивати свої духовні сили. Без казки – живої, яскравої, яка заволоділа свідомістю і почуттями дитини, неможливо уявити дитяче мислення і дитячу мову як певну ступінь людського мислення і мови [10, с. 154].

Н. Я. Большунова [11] розкрила, яким чином казка може використовуватися на занятті, розробивши конспекти занять з використанням різноманітних казок, показала великий потенціал використання казки для математичного розвитку дошкільників. З впевненістю можемо сказати, що казка і її можливості у логіко-математичному розвитку дітей дошкільного віку досить великі.

З метою ефективного розвитку розумових здібностей дошкільників та успішного формування їхніх логіко-математичних вмінь вихователі ЗДО № 28 (ясла-садок) м. Рівного використовували казки В. Сухомлинського:

1. Кількість та лічба, цифра (Мишкові купили велосипед, Троє рожевих яблук, Сива волосинка, Найсмачніший пиріжок, Лисиця й миша, Найледачіший у світі кіт, О. М. Філіпчук, Н. М. Белякова – молодша група; Народження егоїста, Як Павучиха продавала павутиння, І. А. Гаврилюк, О. А. Буяновська – молодша група; Пшеничний жайворонок, Дуб під вікном, Сьома дочка, П'ять дубів; Чого ти, Юрцю, плачеш?; Лялька з відбитою ручкою);

2. Орієнтування в просторі (Права й ліва рука, Н. В. Ковальчук, Р. Л. Кирильчук – молодша група; Важлива звістка; Від верби до тополі, від тополі до верби; Як бджола стала золота; Зелене та рум'яне яблужка; Хто розмалював півника; Серед степу в липневий день; Чайки і рак, Н. М. Дризік, І. В. Човпило – середня група; Річка і ставок; Джміль прокинувся; Не забувай про джерело; Та й поклала кладочку);

3. Орієнтування в часі (Як Оленка хотіла весну наблизити, Т. І. Оксенюк, Т. Л. Підборецька – старша група; До побачення, Сонечку!; Дивна бурулька, Т. Я. Сатієвська – старша група; Як змінюється колір снігу; Квітка сонця; Як починається осінь; Дід Осінник; Джміль прокинувся, М. В. Смірнова – старша група; Чому опадає листя з дерев?; Ластівки прощаються з рідним краєм; Пташина комора; Сонце заходить; Ввечері бабуся прийде; Мама не любить смажених грибів; Що буде, як зупиниться час);

4. Величина (Велике і мале, С. П. Хібеба – середня група; В гостях у дядька Матвія; Та й поклала кладочку; Хлопчик і лопух, В. Ю. Власюк – молодша група; Дуб-пастух; Перший страх курчатка; Як джміль нагодував бджолу, Н. В. Маленька, І. М. Грабінова – середня група; Сидить Юрко на санчатах...; Як здивувався Мурко; Хом'якові турботи; Верба над ставом; Упізнав колоска; Одне-однісіньке в світі макове зернятко; Гомінкий струмок і мовчазна ріка; Лисячий хвіст).

Так, у молодшій групі за твором «Хлопчик і лопух» закріплювали вміння порівнювати предмети за довжиною методом накладання; вчили складати ціле з окремих предметів; продовжували вправляти дітей у

кількісній лічбі в межах 5; вправляли в орієнтуванні в просторі (зліва, справа, вгорі, внизу); виховували позитивне ставлення до математики. За твором «Найледачіший у світі кіт» продовжували вправляти дітей в кількісній та порядковій лічбі в межах 3, співвідносити кількість предметів із цифрами 1, 2, 3; розвивали увагу, логічне мислення, пам'ять; виховували позитивне ставлення до занять з логіко-математичного розвитку. На занятті за казкою «Як павучиха продавала павутиння» вчили дітей лічити в межах чотирьох, закріплювали навички кількісної і порядкової лічби; співвідношення числа та кількості предметів; поняття «один-багато». Розвивали зорову пам'ять, увагу, дрібну моторику пальців рук.

У середній групі на занятті за твором «Велике і маленьке» вчили дітей в практичній діяльності вправлятися в розрізненні величин (великий – малий), позначаючи у мові відповідними словами; порівнювати множини за кількістю предметів; формували навички орієнтування у просторі; розвивали пам'ять та мовлення, увагу, логічне мислення. На занятті за твором «Як джміль нагодував бджолу» вихователя закріплювали й поглиблювали часові уявлення: ранок, день, вечір, ніч. Вчили послідовно називати пори року. Вчили порівнювати числа в межах 10. Формували вміння визначати висоту, довжину предметів; об'єм рідких речовин за допомогою умовної мірки. На занятті за казкою «Чайки і рак» вчили дошкільників з'ясовувати розташування предметів у просторі, закріплювали в активному словнику дітей поняття «вгорі», «внизу», «ліворуч», «праворуч», «вперед», «назад», закріпити знання дітей про величину: «довгий», «короткий», «маленький», «великий», продовжувати вправляти дітей в кількісній і порядковій лічбі в межах 3, узгоджувати числівник з іменником, співвідносити кількість предметів із цифрами 1, 2, 3, утворювати множини за названим числом, розвивали зв'язне мовлення, мислення, слухову і зорову пам'ять, увагу.

На занятті у старшій групі за казкою «Як Оленка хотіла весну наблизити» вдосконалювали знання дітей про часові уявлення; формували уявлення про послідовність частин доби, днів тижня, пір року та правильно їх називати; формували вміння пов'язувати назви частин доби, днів тижня, пір року не тільки з конкретним змістом діяльності дітей, але і з більш об'єктивним показником часу – природною зміною; закріплювали назви частин доби: «ранок», «день», «вечір», «ніч»; днів тижня: «понеділок», «вівторок», «середа», «четвер», «п'ятниця», «субота», «неділя»; пори року: «зима», «весна», «літо», «осінь»; розвивали увагу, логічне мислення, закріплювали вміння дітей робити висновки, відстоювати свою точку зору; виховувати позитивне ставлення до занять з математики. Проводячи заняття в старшій групі за казкою «Джміль прокинувся», діти ознайомилися з календарем, вчилися систематизувати уявлення про пори року, місяці року, дні тижня та частини доби; вчилися слухати і розуміти зміст прочитаного оповідання; у дітей формувались уявлення про великі часові проміжки.

За результатами проведених логіко-математичних занять на основі казок В. Сухомлинського були визначені рівні сформованості логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку. Високий рівень сформованості логіко-математичної компетентності мали дошкільники, які виконували завдання повністю правильно, розуміли спосіб виконання, могли допустити неточність, але самостійно виправитись, вміли нестандартно мислити, обґрунтовували і висловлювали власну думку; порівнювали й узагальнювали предмети за ознаками, класифікували їх; безпомилково розрізняли форму та ознаки геометричних фігур; могли відшукати та пояснити спільні та відмінні ознаки; володіли навичками виділення фігури з композиції; розуміли співвідношення «більше на», «менше на»; називали парні напрямки; могли словесно позначати просторові відношення. Таких дітей – 5,3 %. Середній рівень сформованості логіко-математичної компетентності характерний був для дітей, які допускали у виконанні завдань 1-2 помилки, потребували схвалення педагогом свого вибору. Вміли нестандартно мислити, але важко висловлювали свою думку. Вміли порівнювати, узагальнювати предмети з чітко вираженою ознакою, класифікувати їх; розрізняли геометричні фігури та називали їх; розуміли співвідношення «більше на», «менше на»; називали парні напрямки. Таких дітей було 35,5 %. Достатній рівень сформованості логіко-математичної компетентності характеризувався тим, що діти допускали 3-4 помилки і могли виправити їх лише за допомогою вихователя. Такі діти вміли порівнювати предмети; могли помилятися у називанні геометричних фігур; з допомогою вихователя розуміли співвідношення «більше на», «менше на»; мислили стандартно. Таких дітей було 42,4 %. Низький рівень сформованості логіко-математичної компетентності характерний був для дітей, які допускали 5 і більше помилок, вагалися з відповіддю на питання навіть після підказки, не розуміли спосіб виконання завдання; уявлення про математичні поняття погано розвинені. Такі діти не вміли порівнювати та узагальнювати предмети, класифікувати їх; погано розрізняли геометричні фігури, не розуміли співвідношення «більше на», «менше на»; не виконують завдання повністю навіть з допомогою дорослого. Таких дітей було 16,8 %.

Для виявлення рівнів сформованості логіко-математичної компетентності ми брали за основу наступні критерії і показники: 1. Здатність до аналітико-синтетичної діяльності, показниками якої є сформованість навички аналізу та синтезу, вміння порівнювати і узагальнювати предмети за ознакою, вміння класифікувати матеріал, знання форми найпростіших геометричних фігур. 2. Сформованість навички візуального аналізу, показниками якої є вміння візуально знаходити спільні та відмінні ознаки. 3. Знання геометричних фігур, показниками якого є вміння виділяти фігуру з композиції, утвореної накладенням одних форм на інші. 4. Сформованість початкових математичних уявлень, показниками якої є уявлення про співвідношення більше на; менше

на; про кількісну та порядковулічбу, про форму найпростіших геометричних фігур. 5. Уміння орієнтуватися у просторі, показниками якого є знання дітьми частин тіла, парних напрямків, розташування іграшок на площині стола, розуміння словесних позначень просторових відношень.

Таким чином, найважливішим підсумком логіко-математичної підготовки дитини є не тільки і не стільки накопичення певного запасу знань і умінь, скільки розумовий розвиток дитини, формування у неї необхідних специфічних пізнавальних і розумових умінь, що є базовими для успішного засвоєння надалі математичного і будь-якого іншого узагальненого змісту. Тому дитина, яка оволоділа способами логічного мислення та математичними вміннями спроможна усвідомлено застосовувати їх в процесі власної життєдіяльності в різних сферах не лише в період дошкільного віку, а й впродовж усього життя. Залучення до процесу математичної діяльності в цікавій формі із застосуванням казок допоможе дитині надалі швидше і легше вивчати математику в початковій школі. У подальшому планується розкрити особливості логіко-математичного розвитку дошкільників на основі використання українських народних казок.

Список використаних літературних джерел

1. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення 30.04.2019).
2. Баглаєва Н. Логіко-математичний розвиток дошкільнят: шляхи оптимізації. *Палітра педагога*. 2002. № 2. С. 12–14.
3. Белошистая А. В. Развитие логического мышления у дошкольников. М.: Владос, 2013. 454 с.
4. Зайцева Л. І. Формування елементарної математичної компетентності в дітей старшого дошкільного віку : Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.08. Ін-т пробл. виховання АПН України. К., 2005. 20 с.
5. Старченко В. А. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників : Навч.-метод. посіб. до Базової програми розв. дитини дошк. віку «Я у Світі». К. : Світлич, 2009. 80 с.
6. Щербак К. Й. Математика розум упорядкує. *Дошкільне виховання*. 2013. № 7. С. 19–22.
7. Плетенецька Л. С., Крутій К. Л. Логіко-математичний розвиток дошкільників. Запоріжжя: ЛПДС, 2002. 156 с.
8. Халецька Ф. Л. Засоби забезпечення логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. URL: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/zasobi-zabezpechennya-logiko-matematichnogo-rozvit.html> (дата звернення 30.04.2019).
9. Логіки світу: що, чому, як саме. URL: http://informaciaforall.blogspot.com/2016/09/blog-post_26.html (дата звернення 30.04.2019).
10. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: в 5 т. Т.3. К.: Рад. шк., 1973. 510 с.
11. Большунова Н. Я. Место сказки в дошкольном образовании. *Вопросы психологии*. 1993. № 5. С. 39–42.

References

1. Zakon Ukrainy «Pro doshkilnu osvitu». (2014). URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (Last accessed: 30.04.2019) (In Ukrainian).
2. Bahlaieva N. (2002). Lohiko-matematychnyi rozvytok doshkilniat: shliakhy optymizatsii. *Palitra pedahoha (Teacher's palette)*, 2, 12–14 (In Ukrainian).
3. Beloshistaya A. V. (2013). Razvitie logicheskogo myshleniya u doshkolnikov. Moskva: Vldos (In Russian).
4. Zaitseva L. I. (2005). Formuvannya elementarnoi matematychnoi kompetentnosti v ditei starshoho doshkilnogo viku: Avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.08. Instytut problem vykhovannia APN Ukrainy. Kyiv (In Ukrainian).
5. Starchenko V. A. (2009). Formuvannya lohiko-matematychnoi kompetentnosti u starshykh doshkilnykiv : Navchalno-metodychnyi posibnyk do Bazovoi prohramy rozvytku dytyny doshkilnogo viku «Ja u Sviti». Kyiv : Svitych (In Ukrainian).
6. Shcherbakova K. Y. (2013). Matematika rozum uporiadkuie. *Doshkilne vykhovannia (Preschool education)*, 7, 19–22 (In Ukrainian).
7. Pletenetska L. S., Krytii K. L. (2002). Lohiko-matematychnyi rozvytok doshkilnykiv. Zaporizhzhia: LIPS (In Ukrainian).
8. Khaletska F. L. Zasoby zabezpechennia lohiko-matematychnoho rozvytku ditei doshkilnogo viku. URL: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/zasobi-zabezpechennya-logiko-matematichnogo-rozvit.html> (Last accessed: 30.04.2019) (In Ukrainian).
9. Lohiky svitu: shcho, chomu, yak same. URL: http://informaciaforall.blogspot.com/2016/09/blog-post_26.html (Last accessed: 30.04.2019) (In Ukrainian).
10. Sukhomlynskyi V. O. (1973). Sertse viddaiu ditiam. Vybrani tvory: v 5 t. T. 3. Kyiv: Radianska shkola (In Ukrainian).
11. Bolshunova N. Ya. (1993). Mesto skazki v doshkolnom obrazovanii. *Voprosy psihologii (Questions of psychology)*, 5, 39–42 (In Ukrainian).

Рецензент: д.пед.н., професор Красовська О. О.